Noktalı Virgülün Görevleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Noktalı virgül (;)** virgülden daha uzun, noktadan daha kısa bir duraklamayı gösterir.
- **1. görev – Tür ya da takımları ayırmak:** Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırır: "Pazardan meyve olarak elma, armut, ayva; sebze olarak ıspanak, pırasa aldık."
- **2. görev – Sıralı cümleleri ayırmak:** Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırır: "Sabah erkenden kalktım, pencereyi açtım; dışarıda kar yağıyordu."
- **3. görev – Özneden sonra:** İkiden fazla eş değer ögenin virgülle ayrıldığı cümlelerde karışıklığı önlemek için özneden sonra konabilir: "Rüzgâr; bulutları, dalları, yaprakları savuruyordu."
- **Dikkat:** Noktalı virgülden sonra cümle küçük harfle devam eder. Virgül ile noktalı virgül karıştırılmamalıdır: Tek bir sıralama varsa virgül yeterlidir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Noktalı virgülün üç görevini kısaca yazınız.

2. "Kütüphaneye romanlardan beş, hikâye kitaplarından dört, şiir kitaplarından iki; dergilerden ise on tane geldi." cümlesinde noktalı virgül hangi görevde kullanılmıştır?

   A) Virgüllerle ayrılmış takımları ayırmıştır.
   B) Özneden sonra konmuştur.
   C) Cümlenin bittiğini göstermiştir.
   D) Soru anlamı katmıştır.

3. Aşağıdaki cümlede noktalı virgülün görevi nedir?
   "Bahçeye çıktık, salıncağa bindik; güneş yavaş yavaş batıyordu."

4. Aşağıdaki cümlede noktalı virgülün görevi nedir?
   "Öğretmenimiz; kitapları, defterleri, haritaları tek tek düzenledi."

5 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
(…) Noktalı virgülden sonra gelen kelime büyük harfle başlar.
(…) Noktalı virgül, virgülden daha uzun bir duraklama gösterir.
(…) Noktalı virgül cümlenin sonuna konur.
(…) Noktalı virgül özneden sonra kullanılabilir.

6 Aşağıdaki cümlede ( ) ile gösterilen yere uygun noktalama işaretini yazınız.
"Kırtasiyeden kalem, silgi, cetvel ( ) marketten ekmek, süt, peynir aldım."

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgül **doğru** kullanılmıştır?

A) Yarın; sinemaya gideceğiz.
B) Kardeşim; çok çalışkan.
C) Kuşlar; ağaçlara, çatılara, tellere kondu.
D) Akşam oldu; mı?

8 Noktalı virgülün görevlerine uygun birer cümle yazınız.
a) Tür ya da takımları ayırma:
b) Sıralı cümleleri ayırma:

9 Aşağıdaki cümlede noktalı virgülden sonra neden küçük harf kullanılmıştır?
"Yağmur durdu, bulutlar dağıldı; gökyüzünde bir gökkuşağı belirdi."

10 "Annem; tabakları, bardakları, çatalları özenle yıkadı." cümlesinde noktalı virgül kullanılmasaydı nasıl bir karışıklık olabilirdi?

A) Cümlenin soru cümlesi olduğu sanılabilirdi.
B) Hiçbir karışıklık olmazdı.
C) Cümle iki ayrı cümleye bölünürdü.
D) "Annem" kelimesi de sıralanan nesnelerden biri sanılabilirdi.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki cümleleri noktalı virgülün görevine göre numaralandırınız.
1: tür/takım ayırma 2: sıralı cümle ayırma 3: özneden sonra
(…) Çocuklar; topu, ipi, uçurtmayı alıp parka koştu.
(…) Zil çaldı, öğrenciler sınıfa girdi; ders başladı.
(…) Kulübe resimden Ali, Duru; müzikten Ada, Kerem katıldı.

12 Aşağıdaki cümlede noktalama hatası vardır. Cümleyi doğru biçimde yazınız.
"Tatilde dedemle balığa çıktık, oltaları attık, balıklar hiç yaklaşmadı."

13 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgül yerine **virgül** kullanılmalıdır?
A) Masada kalem, silgi; rafta kitap, defter vardı.
B) Güneş doğdu, kuşlar öttü; köyde yeni bir gün başladı.
C) Babam; bahçeyi, avluyu, damı temizledi.
D) Elma; armut ve kiraz aldım.

14 Aşağıdaki cümleye uygun yerlere **virgül** ve **noktalı virgül** koyunuz.
"Yarışmada birinci olan takım kupa madalya ikinci olan takım madalya aldı."

15 "Bu yaz İzmir, Aydın, Muğla ( ) Konya, Karaman, Niğde ( ) Rize, Artvin gezildi." cümlesinde ( ) ile gösterilen yerlere hangi noktalama işareti konmalıdır? Neden?

16 Aşağıdaki cümlelerden hangisinde noktalı virgül, **sıralı cümleleri ayırma** görevinde kullanılmıştır?
A) Dedem; ağaçları, çiçekleri, sebzeleri sular.
B) Sabah markete uğradım, ekmek aldım; eve dönünce kahvaltı hazırladım.
C) Kitaplıkta tarih kitapları, ansiklopediler; masada dergiler vardı.
D) Öğrenciler; bayrakları, flamaları, balonları astı.

17 Aşağıdaki paragrafta noktalı virgül konması gereken **iki** yeri belirleyip paragrafı yeniden yazınız.
"Proje ödevinde Selin araştırmayı, Emir afişi yaptı, Kaan sunumu hazırladı. Öğretmenimiz ödevi okudu, notlarını aldı, hepimizi tebrik etti."

18 Özneden sonra noktalı virgül kullanılabilmesi için cümlede hangi koşulun bulunması gerekir? Bir örnekle açıklayınız.

19 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretleri **tümüyle doğru** kullanılmıştır?

A) Ormanda; meşe, çam, kayın ağaçları vardı.
B) Kar yağdı, yollar kapandı; okullar tatil edildi.
C) Bugün; hava çok güzel.
D) Kardeşim ve ben; parka gittik.

20 Tablodaki cümleleri noktalı virgülün görevine göre sınıflandırınız.

Cümle	Görev
Rehber; müzeyi, surları, çarşıyı gezdirdi.	
Işıklar söndü, perde açıldı; oyun başladı.	
Sepette elma, erik; torbada ceviz, fındık vardı.	

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Okul gazetesi için yazılmış şu duyuruda noktalama hataları vardır:
"Bahar şenliğinde birinci gün resim, müzik, dans gösterileri, ikinci gün satranç, masa tenisi, voleybol yarışmaları yapılacak."
Duyuruyu anlam karışıklığı olmayacak biçimde düzeltip yazınız.

22 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgül, diğerlerinden **farklı** bir görevde kullanılmıştır?

A) Yaşlı adam; ağaçları, çiçekleri, kuşları çok severdi.
B) Fırtına; çatıları, camları, tabelaları uçurdu.
C) Kapıyı çaldım, bekledim; kimse açmadı.
D) Ablam; kazakları, eşarpları, çorapları kendisi ördü.

23 Seçmelerde kaleci olarak Ali, Can ve Ege; defans oyuncusu olarak Efe, Mert ve Arda seçilmiştir. Bu bilgiyi anlatan aşağıdaki cümleyi virgül ve noktalı virgül kullanarak **anlaşılır** biçimde yeniden yazınız.
"Seçmelerde Ali Can Ege kaleci Efe Mert Arda defans oyuncusu olarak seçildi."

24 Aşağıda bir öğrencinin yazısı verilmiştir.
"(1) Kamp sabahı herkes erkenden kalktı, çadırlar toplandı; kahvaltı hazırlandı. (2) Rehberimiz; haritaları, pusulaları, mataraları dağıttı. (3) Yürüyüşte bitkilerden kekik, adaçayı; kuşlardan serçe, kartal gördük. (4) Akşam; ateşin başında toplandık."
Hangi cümlede noktalı virgül **yanlış** kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

25 Bir önceki sorudaki yazıda noktalı virgülün 1, 2 ve 3. cümlelerdeki görevlerini yazınız.

26 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgül, **farklı yerlerdeki kişi gruplarını** birbirinden ayırarak anlam karışıklığını önlemiştir?

A) Sınıfta Ayşe, Zeynep; koridorda Ali, Mert bekliyordu.
B) Hava bozdu, rüzgâr çıktı; piknik iptal edildi.
C) Müdürümüz; öğrencileri, velileri, öğretmenleri selamladı.
D) Yemeği yedik, sofrayı topladık; çay demlendi.

27 Noktalı virgülün üç görevini de kullanarak üç cümlelik bir paragraf yazınız. Konu: okulunuzdaki bilim şenliği.

28 Esra, "Noktalı virgül ile virgül aynı şeydir, istediğimizi kullanabiliriz." diyor. Esra'ya katılıyor musunuz? Bir örnekle açıklayınız.

29 Aşağıdaki cümlede hem virgül hem noktalı virgül eksiktir. Cümleyi doğru noktalama ile yazınız.
"Dedem çiftlikte inek koyun keçi besler bahçede domates biber patlıcan yetiştirir."

30 "Toplantıda velilerden Ayşe Hanım, Murat Bey ( ) öğretmenlerden Deniz Hanım, Kemal Bey söz aldı ( )"
Cümlede ( ) ile gösterilen yerlere sırasıyla hangi işaretler getirilmelidir?

A) virgül – nokta
B) noktalı virgül – noktalı virgül
C) noktalı virgül – nokta
D) nokta – virgül

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**